

Tidtabell

för Bantågen å Nässjö—Oskarshamns Jernväg från och med den 23 Nov. 1874.

Mil.	Afrifter från Nässjö		Mil.	Blandade tåg alla dagar.		Godståg endast på söndags.	Mil.	Afrifter fr. Oskarshamn		Mil.	Blandade tåg alla dagar.		Godståg endast på söndags.
	Inn.	Ut.		Inn.	Ut.			Inn.	Ut.		Inn.	Ut.	
1,1	0,68	0,66	0,38	Afg. från Nässjö	11,30	11,30	0,8	0,64	0,48	0,28	Afg. från Oskarshamn	11,30	11,30
0,9	1,60	1,20	0,70	" " Ormaryd	11,30	11,30	0,7	1,32	1,14	0,66	" " Forshult	11,30	11,30
—	—	—	—	Ank. till Ekeshöj	11,30	11,30	0,4	1,32	1,14	0,66	" " Möckelhult	11,30	11,30
1,0	2,40	1,80	1,05	Afg. från dio	11,30	11,30	0,7	2,08	1,56	0,91	" " Behult	11,30	11,30
0,8	3,04	2,28	1,33	" " Hult	11,30	11,30	—	—	—	—	Ank. till Berga	11,30	11,30
0,8	3,68	2,76	1,61	" " Bruzaholm	11,30	11,30	0,4	2,40	1,80	1,05	Afg. från dio	11,30	11,30
1,1	4,36	3,42	1,89	" " Ingatorp	11,30	11,30	0,2	2,96	2,22	1,29	" " Lillsjödal	11,30	11,30
1,1	5,44	4,08	2,38	Ank. till Lönnberga	11,30	11,30	0,3	2,96	2,22	1,29	" " Ryningen	11,30	11,30
1,0	6,24	4,68	2,73	Afg. från dio	11,30	11,30	0,8	4,00	3,00	1,75	" " Ryningsåns	11,30	11,30
—	—	—	—	Ank. till Hultsfred	11,30	11,30	1,1	4,88	3,66	2,13	" " Mörlunda	11,30	11,30
1,1	7,12	5,34	3,11	Afg. från dio	11,30	11,30	—	—	—	—	" " Måilla	11,30	11,30
0,8	7,76	5,82	3,39	" " Måilla	11,30	11,30	1,0	5,68	4,26	2,48	Ank. till Hultsfred	11,30	11,30
0,5	8,16	6,12	3,67	" " Mörlunda	11,30	11,30	—	—	—	—	Afg. från dio	11,30	11,30
0,5	8,72	6,54	3,81	" " Ryningsåns	11,30	11,30	1,1	6,56	4,92	2,87	" " Lönnberga	11,30	11,30
0,2	8,72	6,54	3,81	" " Ryningen	11,30	11,30	—	—	—	—	Afg. från dio	11,30	11,30
0,4	9,04	6,78	3,95	" " Lillsjödal	11,30	11,30	0,8	8,08	6,06	3,53	" " Marianeclund	11,30	11,30
—	—	—	—	Ank. till Berga	11,30	11,30	0,8	8,72	6,54	3,81	" " Ingatorp	11,30	11,30
0,7	9,60	7,20	4,20	Afg. från dio	11,30	11,30	1,0	9,52	7,14	4,16	" " Bruzaholm	11,30	11,30
0,4	10,48	7,86	4,58	" " Behult	11,30	11,30	—	—	—	—	" " Hult	11,30	11,30
0,4	10,48	7,86	4,58	" " Möckelhult	11,30	11,30	1,1	10,34	7,68	4,46	Ank. till Ekeshöj	11,30	11,30
0,8	11,12	8,34	4,86	" " Forshult	11,30	11,30	1,1	11,12	8,34	4,86	Afg. från dio	11,30	11,30
—	—	—	—	Ank. till Oskarshamn	11,30	11,30	—	—	—	—	" " Ormaryd	11,30	11,30

Till de blandade tågen säljas alla klassers biljetter, till godstågen endast IIIte klass. Tidtabellen angiver öfrerallt jernvägstid, som för Nässjö är 11, för Ekeshöj 12, samt för Oskarshamn 20 minuter efter lokaltiden.

OM POSTEN

I HÖGSBY PASTORAT

Posthistorisk skriftserie 130

Uppdaterad 1996

Uppdatering

Manuskripten till de 300 första häftena i posthistorisk skriftserie har skrivits under åren 1988 -1995 under en mycket händelserik period i postens historia. Under mellantiden har avsevärda förändringar inträffat, även för de fasta postanstalterna. Jag har därför funnit det angeläget att komplettera häftena med uppgift om de fasta postanstalter, som på något sätt fått status förändrat sedan jag arbetade med manuskripten om dem. Det rör sig i de flesta fall om övergång till entreprenad enligt de planer som omfattades av projekt "Nät 92". Oftast är det fråga om "Post-i-butik" med dess variationer, t ex i bibliotek, i livsmedelsaffär, i bensinmack osv. Det har ibland visat sig vara lämpligare att ange ändringarna samlade exempelvis som nedan.

Enligt projekt "Nät 92", som bland annat gick ut på samverkan med olika företag för att säkerställa att mindre orter får behålla någon form av lokal postservice, ersattes postkontoren i Berga, Fågelfors och Ruda med entreprenad enligt avtal

i Berga med Konsum,

i Fågelfors med Servus och

i Ruda med Konsum.

Serviceformen blev "Post-i-butik" i samtliga fall

I N N E H Å L L

Ort m m	sid	Ort	sid
Förord	3		
Staby (Högsby)	4	Hornsö	14
Fågelfors	6	Värlebo	14
Långemåla	9	Sinnerskog	15
Berga	10	Allgunnen	15
Bohult	12	Basthult	16
Lillsjödalen	12	Sinnerbo	17
Ruda	13	Mjösebo	18

FÖRORD

Under de två första seklen av postverkets existens fanns inga andra fasta postanstalter än postkontoren, som var förhållandevis fåtaliga och huvudsakligen förlagda till städerna. Omkring år 1800 fanns det bara 110 postkontor i hela riket, inklusive dem i Finland och i främmande länder, som t ex i Hamburg och Helsingör. Den generella förbättring av postgången som infördes genom ett kungligt brev den 27 mars 1830 bidrog till att antalet postkontor år 1835 uppgick till 124. Dessutom fanns då nio postuppsyningsmansplatser i de nordligaste, glest befolkade delarna av landet. För orter med talrikare befolkning och någorlunda omfattande brevväxling började 1849 inrättas ett nytt slags postanstalter, s k postexpeditioner. I Högsby fanns då ett postkontor, vilket blev "förvandlat" till en postexpedition. År 1850 fanns det 13 postanstalter med den termen. Samtidigt var antalet postkontor 122 och antalet postuppsyningsmansplatser 20.

Postexpeditionerna var från allmänhetens synpunkt likvärdiga med postkontor och från år 1882 fick de samma benämning. Dessförinnan hade emellertid en annan stor förändring inträffat med det fasta postnätet, nämligen tillkomsten av poststationer på landsbygden 1861.

Inom Högsby pastorat inrättades dock inte någon poststation i detta sammanhang utan först 1874, när ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket.

Med socknarna Högsby, Fågelfors och Långemåla kom Högsby pastorat att under en period innesluta ovanligt många poststationer i förhållande till socknarnas areal. För några av poststationerna finns det föga dokumentation, varför jag för de allra minsta, särskilt de med järnväg förenade, har måst begänsa mig till att i stort sett bara nämna föreståndarna.

I föreliggande framställning har postanstalterna redovisats i stort sett i kronologisk ordning efter tillkomsten och sinsemellan i bokstavsordning i de fall flera tillkommit vid samma tidpunkt, 1874, 1897 och 1922.

Växjö i september 1990

Erik Lindgren

POSTKONTORET I STABY

Det satt hårt åt innan ett postkontor inrättades i Högsby socken. En framställning 1833 backades upp av kammarherre af Harmens, som erbjöd fri lokal. I ett regeringsbeslut den 2 november 1833 avlogs framställningen sedan postinspektorn och landskansliet i Kalmar avstyrkt. Till det dåliga utfallet bidrog det faktum att bara två eller tre personer bedömdes få större nytta av postkontoret.

Nio år senare kom en ny framställning, undertecknad av tjänstemän, bruksägare och possessionater inom socknen. De önskade ett postkontor "på lämplig plats inom socknens slättland". De ville också ha rätt att använda sig av de redan befintliga postlinjerna genom socknen och begärde ett årligt anslag på 150 riksdaler för att bestrida kostnader för husrum och ved samt övriga expenser till en postmästare.

Ägaren av Staby hemman förband sig att under minst tio år ställa en bostad till förfogande för en postmästare mot 66 riksdaler i årshyra. Regeringen var ändå försiktig nog att använda ordet provisoriskt när beslut fattades den 13 juni 1844 att ett postkontor med namnet Staby skulle inrättas.

Postkontoret öppnades vid 1845 års ingång med Per Reinhold Westerström som chef. Denne avled i sitt 56:e levnadsår och efterträddes år 1860 av den då redan 62 år gamle kaptenen Adolf Christer Phalén. Det var en av de många utnämningarna av "militära" postmästare som hade introducerats kort efter Carl XIV Johans trontillträde. Phalén led emellertid av hjärtbesvär och även om hans "regeringstid" i Staby är 16 år lång på papperet, spårar man mest vikarier som handläggare av ärenden. En av dessa var Jonas Martin Malmgren som också blev efterträdare när Phalén tog avsked 1876. Själv levde Phalén ytterligare sex år. Med bibehållet namn Staby hade postkontoret flyttats från gästgivaregården till Högsby kyrkby ungefär samtidigt som Phalén tillträdde ämbetet.

Johan Martin Malmgren (1876-1889) fick som vikarie uppleva förändringarna vid kronobrevbäringens upphörande och med nya postföringslinjer i anslutning till att järnvägen Nässjö-Oskarshamn togs i bruk för posttrafik. Vid detta tillfälle fördes frågan på tal att flytta postkontoret från Högsby till Berga järnvägsstation. Detta kunde post-

inspektör Bengt Beijer inte förorda, dels därför att nära postkontoret "bor länsman, kronofogde, präst m fl, dels emedan vid Berga station icke någon lokal finnes för postexpedition" (brev den 25 maj 1875). Det blev i stället så att lantpoststationen i Berga flyttades och förenades med järnvägsstationen.

På hösten 1889 befordrades Malmgren till postmästare i Vimmerby och efterträddes i februari följande år av Isaac Fredrik Carlsson. Denne fick vara med om att postkontoret fick byta namn till socknens namn. Initiativet toggs vid en extra kommunalstämma i Högsby sockenstuga den 18 juni 1897. Därvid påpekades att det vållat åtskilliga olägenheter med att postanstaltens namn inte förändrats efter flyttningen till Högsby kyrkby. Tillkomsten av poststationen Stoby i Kristianstads län hade medfört felsändning av post och nu önskade man att postkontoret i Högsby kyrkby skulle få socknens namn, d v s namn som också den under byggnad varande järnvägsstationen skulle få.

Av någon anledning gick postmästare Carlsson i sitt brev till postinspektionen i södra distriktet emot stämmans önskemål och skrev bl a att dessa "icke bör tillmätas sådan betydelse såsom att vara uttryck för hela ortsbefolkningens önskan". Carlsson ville behålla "postkontorets traditionella namn" och tillade:

"Det kan visserligen icke förnekas att förväxling mellan Staby och Stoby ägt och äger rum, men i nio fall av tio är det de till Stoby adresserade postförsändelserna som ankomma hit; varav torde framgå att poststationen i Stoby bör namnförändras".

Landskansliet i Kalmar fann emellertid "den föreslagna namnförändringen å Staby postkontor synnerligen lämplig". Poststyrelsen ansåg ändå vid föredragning den 17 augusti 1897 att Staby postkontors namn inte skulle ändras. Prosten och kyrkoherden C G Herlin tog upp frågan igen i ett brev till landskansliet i Kalmar den 6 september 1898, stödd av ett stort antal Högsbybor som skrev under en petitionslista.

Sedan den ordinarie kommunalstämman med Högsby socken på Öland den 10 oktober 1898 uttalat sig inte vilja gå med på att poststationen där bytte namn från Högsby till Ölands Högsby men var "mera benägen för ändringen av namnet Högsby till Gaxa" beslöts att Staby postkontor skulle heta Högsby från och med den 1 juli 1899.

Postmästare Carlsson fick alltså ge vika efter ett par år. Inom hans förvaltningsområde fanns poststationerna Hornsö, Långemåla, Ruda och Värlebo och några lantbrevbäringslinjer. Några små förändringar inom sitt revir fick Carlsson uppleva innan han gick bort under sitt 67:e levnadsår i juni 1920. Befattningen hölls vakant i avvaktan på en följande omorganisation som innebar att förvaltningsområdet upplöstes och postkontoret byttes ut mot en poststation den 1 april 1921.

Postmästare Carlssons dotter Gunhild blev föreståndare för poststationen och fick uppleva dess statushöjning till postexpedition den 1 augusti 1931. Hon efterträddes år 1952 av Majken Gustafsson och efter henne tog Ulla Johansson vid 1970. 15 år senare blev det ett kortvarigt uppehåll i den kvinnliga tronföljden genom Tore Konradsson som var postmästare i Högsby maj 1985-april 1988. Därefter tog Inga-Lill Björnlund över ansvaret för postservicen till de ca 2300 hushåll som betjänas vid postkontoret och av dess lantbrevbärare, som även svarar för servicen i Berga.

FÅGELFORS

I ett brev den 15 december 1873 informerade poststyrelsen postmästaren i Kalmar om de nya postlinjer och poststationer som skulle inrättas med 1874 års ingång inom länet i samband med att ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket. Därav framgick bland annat att en poststation skulle öppnas i Fågelfors med bruksförvaltaren J A Carlsson som föreståndare. Hans årsarvode fastställdes till 150 kronor.

Efter drygt två år bad han på grund av förestående flyttning bli entledigad från tjänsten. Kronofogden Gustaf Nystedt föreslog smedmästaren P M Lindström till ny föreståndare och denne antogs från april 1876.

Samtidigt pågick emellertid en av poststyrelsen föranstaltad undersökning om eventuell indragning av mindre lönsamma poststationer. Tf postmästare Joel Morén i Staby anmälde i ett brev den 4 mars 1876 till poststyrelsen att poststationen i Fågelfors hade den minsta uppbörden av de

poststationer som fanns inom hans förvaltningsområde. Under 1874 hade frimärken sålts där för 157 kronor och under 1875 för 99 kronor. Morén skrev bl a följande:

"Några tjänstemän och betjante som för sin brevväxling begagna sig utav ifrågavarande poststation äro för närvarande icke i orten boende.

Poststationen är belägen vid allmänna postvägen mellan Staby och Fagerhults poststation på ett avstånd från Staby av cirka 1,5 mil och från Lillsjödals järnvägs- och poststation av endast 0,8 mil".

Postmästarens brev till poststyrelsen med dessa uppgifter föranledde dock inte någon åtgärd trots att postinspektör P Ch Bergman föreslog poststationens indragning. Smeden Lindström hade sin bostad "endast några hundra alnar" från den lokal där poststationen i Fågelfors dittills legat och till smedbostaden flyttades den nu.

Poststyrelsen nappade inte heller på förslaget om att dra in poststationen i ett brev från postmästare Johan August Lindqvist i Kalmar på sommaren 1883. Han skrev:

"Ågaren av Fågelfors (bruk) har poststationen i gården, i samma hus som gårdskontoret, men all hans post såväl tidningar som brev utväxlas över Lillsjödals, som medför fördelen av daglig postgång. Poststationen i Fågelfors är till blott för avlöningen till föreståndaren".

Ett nytt försök att dra in poststationen gjorde Kalmarpostmästaren redan på hösten 1883 genom förringande uttalanden på flera ställen i sin inspektionsrapport till poststyrelsen den 5 november:

"Vid poststationerna i Lindstorp, Rumskulla, **Fågelfors** och Påryd fördes inga anteckningar över beställda tidningar, utan utdelades dessa efter minnet, ett om mindre god ordning vittnande förfaringssätt. - - - Datumstämpel bör vid nästkommande års ingång tillställas poststationerna Södra Möckleby och Fågelfors, vilken senare station fastgjort datumstilen i stämpeln och sedan avmejslat själva siffran, vadan endast månadssiffran kunde ombytas. Datumsiffran påtrycktes därför sedan brevet eller kartan med stämpelavtryck blivit försett - ett förfaringssätt, som stationsföreståndaren ansett vida bekvämare än att för varje dag, som stämpeln behövde användas, ombyta datumsiffran. - - - Fågelfors poststation är - förmodar jag - huvudsakligen inrättad för brukets - med samma namn -

räkning. Fågelfors bruk har emellertid annonserat, att dess adress är Lillsjödalen, på vilken station ägaren av Fågelfors bruk håller lösväska, som dagligen utväxlas. Under sådana förhållanden finnes icke skäl för bibehållande av poststationen vid Fågelfors".

Någon indragning blev det inte nu heller, men poststyrelsen skrev den 21 november 1884 till länsstyrelsen i Kalmar bland annat att poststationen i Fågelfors inte sköttes "med den ordning som vederbör; och äro de anmärkningar som anförts till stöd för denna anmälan av den beskaffenhet, att ombyte av föreståndare synes vara erforderligt".

Poststyrelsen begärde upplysning om poststationen kunde "indragas utan väsentlig olägenhet för orten". Efter kontakt med kronofogden tillstyrkte länsstyrelsen att poststationen skulle bibehållas. Folkskolläraren Elof Elmér antogs nu till föreståndare med oförändrat årsarvode, 150 kronor. Poststationen flyttades till hans bostad och väglängden för postföraren mellan Fagerhult och Staby ökades med omkring en kilometer. Det blev flyttning igen efter några år, för Elof Elmér avled den 2 juli 1886 efter ett par månaders sjukdom.

Bruksförvaltaren Oscar Lönning övertog poststationen och den flyttades till bruket. Han sade emellertid upp sig redan den 24 augusti samma år och Ludvig Widborg blev ny föreståndare. Han flyttade från Nyköping för att anställas som bokförare vid bruket. Ny föreståndare från oktober 1899 blev bokhållaren Axel B Sandberg. De täta bytena fortsatte och redan på hösten 1900 blev bokhållaren Berndt Månsson ny föreståndare. Efter hans uppsägning upprättades i mars 1905 ett kontrakt med bokhållaren Wilhelm Emanuel Runfeldt och därefter finner vi följande personer som postchefer i Fågelfors: handlanden Karl Fredrik Hammarberg (1906-1907) och sergeanten Frans Oscar Franzén (1907-1908).

Med tillträdet av handelsbiträdet Gustaf Alexander Hoventon vid 1909 års ingång inträdde en stabilisering av förhållandena. Han blev senare brukskamrer och var kvar på posten till sin död i januari 1929. Anna Vestberg och Astrid Nilsson vikarierade under en övergångsperiod innan bankkamrer Verner Nilsson kunde ta över den 1 mars 1929. Han upplevde att få guldmedaljen för nit och redlighet i

rikets tjänst och avgick som poststationsföreståndare med september månads utgång 1961.

Ingeborg Danielsson, som efterträdde honom, fick uppleva den 1 oktober 1967 att poststationen statushöjdes till en sk postexpedition. Med ny terminologi heter det postkontor sedan 1977. I den omorganisation som går under namnet "Nat 92" planerades för överförande av postkontoret i Fågelfors till en entreprenör liksom i Ruda.

LÅNGEMÅLA

Långemåla var också en av de många poststationer som inrättades i samband med att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen den 1 januari 1874. Organisten Adolf Dahlberg antogs till föreståndare med 200 kr i årsarvode. Han begärde i ett brev den 30 oktober 1876 att få detta höjt till 300 kr, vilket poststyrelsen beviljade efter tillstyrkan av postmästare J M Malmgren i Staby.

Ett försök år 1895 av Dahlberg att få 150 kr om året för att avlöna ett biträde på grund av ökat antal postturer föll däremot inte i god jord. Avslaget berodde troligen på postinspektör Victor Melanders yttrande i remissärendet som bl a innehöll denna passus: "Genom omreglering av postföringen på linjen Berga-Staby-Ålem erhöill poststationen i Långemåla visserligen sex postdagar i veckan, men poststationsföreståndaren har genom samma omreglering blivit befriad från nattposter".

Den 30 oktober 1897 övertogs befattningen som poststationsföreståndare av Axel Wilhelm Lundin. Denne blev från den 8 december stins vid järnvägsstationen, dit poststationen då flyttades. Han fick därmed ansvara även för postservicen. Efter honom föll detta ansvar på följande järnvägsanställda: Frans Oscar Thorvall (1903-1922), Karl Algot Hultman (1922-1934), Sigvard Vilhelm Hultman (1934), Karl August Gunnar Johnsson (1934-1944), Allan Holmér (1944-1951), Anders Gustaf Magnusson (1951-1953), Karl Algot Helge Johansson (1953-1963) och Gun Arvidsson (1956-1967).

Poststationen drogs in med 1967 års utgång. Järnvägsnedläggningen var den utlösande faktorn. Uppriktig saknad av posten visade byborna bland annat genom en deputation av

sex personer som representerade 154 långemålabor, när de uppvaktade Gun Arvidsson på kvällen efter hennes sista arbetspass.

Vid Bötterums gästgivaregård ett par kilometer bortom Långemåla kyrka rastade medlemmar i Kronobergs läns historiska förening under den traditionella vårutflykten 1987. Där besökte man bl a det museum som inryms i gästgivaregården från 1700-talets mitt. Ortens kulturminnesvårdare Arne Redborn berättade vid det tillfället för resenärerna, att man sedan 40 år arrangerar midsommarfirande i Bötterum med tusentals besökare. I museet är "fångkistan" ett av dragplåstren. Uppmärksamhet får även spritgömmen, en finurlig uppfinning av en av värdarna. När värdinnan bestämt att herrarna inte skulle ha mer, kunde värden tack vare golvet spritgömma i det s k gröna förmaket plocka fram de drycker som han ville fortsätta att förtära tillsammans med sina gäster. Andra finesser finns till beskådande i "smultronstället" Bötterum, för att nu använda ett epitet av historiska föreningens ordförande, professor Lars-Olof Larsson. Den livaktiga hembygdsföreningen i Långemåla överlämnade till Kalmar läns Fornminnes- och hembygdsförbund år 1982 en sockenbeskrivning över Långemåla, vilken bl a berör Bötterum.

BERGA (Högsby socken)

Handlanden N A Steffansson blev föreståndare för den poststation som inrättades i Berga den 1 januari 1874 i samband med att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen. Hans årsarvode fastställdes till 150 kronor, men ett helt sådant fick han inte tillfälle att kvittera ut. Det var nämligen stora förändringar i görningen.

Postinspektör Bengt Geijer redovisade i ett brev från Malmö den 26 maj 1874 till poststyrelsen ett två veckor tidigare erhållet uppdrag. Det gällde att söka "vinna nödig kännedom om de lokala förhållandena omkring den till öppnande för allmän trafik anmälda järnvägssträckningen Oskarshamn-Hultsfred och till Kungl.Styrelsen inkomma med yttrande och förslag om, på vilka platser nya postanstalter anses böra anordnas, och vilka där befintliga postan-

stalter, belägna antingen invid eller i närheten av banan, kunna böra förflyttas eller indragas, ävensom rörande den omreglering eller indragning av nuvarande landsvägspostbefordring som i följd av järnvägspostbefordringen må kunna ifrågakomma".

Det var ett omfattande uppdrag, men här inskränker vi oss till att se vad som kom att gälla poststationen i Berga. Så här skrev Bengt Geijer i sin redovisning: "Berga i Högsby socken, något över $\frac{1}{2}$ mil från Staby postexpedition, endast ett stenkast från nuvarande poststationen i Berga. Flyttandet av Staby postexpedition ner till Berga station kan jag för närvarande icke förorda, emedan dels vid Staby bor länsman, kronofogde, präst m fl, dels medan vid Berga station icke någon lokal finnes för postexpedition, utan bör stationen flyttas till järnvägsstationen och Staby postexpedition få förbliva där den nu är".

Förslaget följdes och det innebar bland annat uppsägning av Steffansson. Hans efterträdare när poststationen flyttade till järnvägen den 30 juni 1874 blev stins H J Olsson. Den 7 november, när hela järnvägssträckan tagits i bruk för posttrafik, blev poststationen i Bockara indragen, och dess tidigare kunder fick vända sig i postärenden till den nya förenade post- och järnvägsstationen i Berga.

Stinsen Olsson lämnade över ansvaret till Gustaf Adolf Johansson. Därefter vilade det på följande järnvägsanställda: Richard Oskar Svante Wollert (1896-1910), Knut Georg Myrén (1910-1916) och Gustaf Adolf Andelius (1916-1918). Med Ellen Sabelström (1918-1951) inträdde en ny era med posten skild från järnvägen. Hon hann få medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst och var 75 år när hon avgick i oktober 1951. Då blev poststationen statushöjd till s k postexpedition med Majken Gustafsson som föreståndare. Efter henne ser chefslängden ut så här: Eyvor Nilsson (1953-1959), Herold Sköld (1959-1976), Ingrid Fredriksson (1976-1984), Ulla Johansson (1985-1988) samt därefter Inger Stureson.

BOHULT (Högsby socken)

Bland tio nämnda järnvägsstationer i postinspektör Bengt Geijers brev till poststyrelsen den 26 maj 1874 fanns en i Bohult. Om denna skrev han att en poststation borde inrättas där. Stationen låg "något över en mil från kyrkan; därifrån går väg till Bockara, Arhult och Kristdala".

Poststyrelsens beslut kom följdriktigt att innefatta en förenad post- och järnvägsstation i Bohult, öppnad den 29 juni 1874. Dess förste föreståndare blev L E Engström. Han följdes av Carl Wilhelm Söderqvist.

Därefter har följande järnvägsanställda ansvarat för posten i Bohult: Gustaf Fredrik Ström (1910-1918), Carl August Gottfrid Ljung (1918-1919), Karl Hjalmar Lax (1919-1934), Eivor Karla Maria Nilsson (1934-1946), Maj Sara Ragnhild Pettersson (1946-1955) och Magda Elisabet Larsson (1955-1963). Med april månads ingång 1963 ersattes poststationen med lantbrevbäring.

LILLSJÖDAL (Högsby socken)

Postinspektör Bengt Geijer ansåg att "poststation i Lillsjödalen var obehövlig". Ändå beslöt poststyrelsen att en förenad post- och järnvägsstation skulle inrättas där. Den öppnades den 4 november 1874 med stinsen A W Sundberg som ansvarig. Med relativt korta perioder vilade ansvaret därefter på Adolf Johansson och Alfrid Wilhelm Hedberg samt från 1889 på Johannes Petersson. I maj 1903 tog Carl Gustaf Gustavson över och därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postservice i Lillsjödalen: Vide Rickard Jennerstam (1922-1937), Martin Vilhelm Strömbom (1937-1943), Karl Gunnar Bertil Nilsson (1943-1952) samt Ernst Ebbe Birger Ericsson (1952-1965). Poststationen drogs in med oktober månads utgång 1965.

RUDA (Högsby socken)

I ett brev till poststyrelsen den 20 september 1897 redovisade postinspektör Victor Melander i Malmö sitt förslag till förändringar i postgången i anslutning till att Kalmar-Berga järnväg skulle upplåtas för allmän trafik.

Han föreslog bland annat att förenade post- och järnvägsstationer skulle öppnas vid trafikstationerna Kläckeberga, Förlösa, Läckeby, Rockneby, Kåremo, Ålem, Blomstermåla, Hornsö, Långemåla och Ruda. Alla skulle finnas inom Kalmar postkontors förvaltningsområde utom poststationerna i Långemåla och Ruda, vilka förlades under postkontoret i Staby.

Till stins och poststationsföreståndare i Ruda antogs Nils Fredrik Löfgren, när järnvägen öppnades för postbefordran den 8 december 1897. Han efterträddes redan i november 1898 av Frans Theodor Hagström. I januari 1904 fick Olof Fredrik Axelsson ansvaret för järnväg och post. Denne flyttade ett år senare till Sandbäckshult och fick då Gustaf Herman Bladh till efterträdare, men 1913 kom Axelsson tillbaka. Han blev denna gång nära två decennier i Ruda. Efter honom hade följande järnvägsanställda ansvaret för posten där: Karl Arvid Lindahl (1932-1952), Sven Harald Emanuel Strandberg (1952-1961), Hilding Germund Rutger Nyberg (1961-1965) och Ernst Ebbe Birger Eriksson (1965-1967).

Med 1968 års ingång byttes poststationen ut mot en sk postexpedition. Chef för den från järnvägen skilda posten blev Ingrid Fredriksson, följd 1977 av Bertil Tindeby. Åtta år senare tog Britt Åbinger över och fick med titeln postmästare i den nya terminologin ansvaret för postservice till drygt 700 huahäll. Genom en ny distriktsindelning överfördes norra delen av Kalmar län till region Jönköping 1992 och i projekt "Nat 92" överlämnades posten i Ruda på entreprenad 1993.

HORNSÖ (Långemåla socken)

Samtidigt med att järnvägen Kalmar-Berga togs i bruk för allmän trafik den 8 december 1897 öppnades en poststation i Hornsö. Stationsföreståndaren Carl Sabelström fick också ansvaret för posten mot 120 kronor i årsarvode. Han följdes 1916 av Carl Hilmer Frithiof Johansson. När denne flyttade till Förlösa i januari 1920 tog Karl Arvid Hilding Gustafsson över. Han hade tjänstgjort på motsvarande befattning i Abbetorp i tre år.

Jonas Erik Hilding Wahlström kom som järnvägs- och postchef till Hornsö i november 1932 och därefter hade Tor Valter Karl Gustaf Lind ansvaret för posten 1941-1943 och Sven Olof Gunnar Söderlund 1943-1946. Efter några år med vakansvikarien Karl Gustaf Richard Gustavsson tillträdde Bengt Sigurd Karlsson 1949, följd av Nils Erik Valfrid Ohlsson (1954-1960) och Tage Werner Julius Ström (1960-1962).

Poststationen i Hornsö ersattes med lantbrevbäring den 27 maj 1962.

VÄRLEBO (Långemåla socken)

Efter framställning och på tillstyrkan av postinspektionen i Malmö inrättades på det nya seklets första dag en poststation i Värlebo. Till föreståndare antogs Karl Algot Hultman, som efterträddes av följande järnvägsanställda med ansvar också för samhällets postservice: Oscar Vilhelm Petersson (1922-1946), Allan Konrad Andersson (1946-1947), Bengt Sigurd Karlsson (1947-1949), Stig Ivan Olof Fransson (1949-1950), Sten August Lennart Andersson (1950-1954), Karl Rune Sigvard Häggbring (1955-1956) och Bengt Sigurd Karlsson (1956-1962). Den sistnämnde, som nu tjänstgjorde i Värlebo för andra gången efter att bl a ha haft tjänst i Hornsö, fick uppleva poststationens indragning. Den ersattes med lantbrevbäring den 27 maj 1962.

SINNERSKOG (Högsby socken)

Den 1 december 1922 öppnades en förenad post- och järnvägsstation i Sinnerskog i samband med att bandelen Ruda - Skoghult togs i bruk för posttrafik. Vid de samtidigt inrättade hållplatserna Basthult, Allgunnen, Sjönäs och Grönlid anordnades ingen postservice, men som framgår av de två närmast följande avsnitten i detta häfte blev det snart nog poststationer även i Basthult och Allgunnen.

Gustaf Fredrik Ahl blev föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen i Sinnerskog. När han förflyttades till Fröseke den 1 april 1925, tog Gotthard Mauritz Petersson vid och därefter ansvarade följande järnvägsanställda för posten i Sinnerskog: Helge Herman Ohlsson (1934-1935), Edvin Georg N Karlsson (1935-1941) och Agda E Johansson (1941-1957). Poststationen drogs in den 1 oktober 1957.

ALLGUNNEN (Högsby socken)

Den 1 september 1923 öppnades en poststation i Allgunnens järnvägsstation som ett komplement till redan befintliga poststationer vid Ruda-Älghults järnväg. En framställning om att få poststationen till stånd daterades den 28 januari 1923. Postdirektionen i Linköping var positivt inställd under remissbehandlingen. Samtidigt med tillkomsten av poststationen i Allgunnen inrättades också poststationerna i Basthult och Björkedal, båda med en ovanlig motivering, nämligen att postverkets kostnader i området var ganska låga.

Poststationen i Allgunnen blev drygt 40 år gammal. Den drogs in den 29 september 1963 sedan det visat sig rationellt att låta en lantbrevbärare från Högsby betjäna området. Följande järnvägsanställda var föreståndare för poststationen i Allgunnen: Sigrid A G Karlsson (1923-1948), Signe Toll (1948-1957) och Sally A K Sabel (1957-1963).

BASTHULT (Långemåla socken)

När järnvägsdelen mellan Ruda och Skoghult öppnades för allmän trafik inrättades den 1 december 1922 en förenad post- och järnvägsstation med namnet Sinnerskog.

Samtidigt gjordes vissa förändringar i Postens distributionsnät. Sålunda drogs lantbrevbäringslinjen mellan Ruda och Sinnerskog in.

Redan innan beslutet gått i verkställighet begärde de som haft förmånen av lantbrevbärning att få kompensation. Ett brev med ett 50-tal namnunderskrifter kom till poststyrelsen den 1 september 1922. I detta uttrycktes önskemål om en poststation med namnet Basthult vid Elmhultsbro.

I sitt remissyttrande den 23 oktober 1922 menade postdirektionen i östra distriktet emellertid att den önskade poststationen skulle få alltför liten rörelse och föreslog att ärendet inte skulle föranleda någon åtgärd. Poststyrelsen beslöt i enlighet härmed.

En ny framställning ledde till att poststyrelsen den 15 december 1922 begärde yttrande från postdirektionen om "postförbindelsen till Basthult skulle kunna nöjaktigt ordnas genom utväxling av lösväska med Ruda eller Sinnerskogs poststationer, befordrad fram och åter med de postförande tågen".

Postdirektionen vidhöll nu sin uppfattning om att en poststation var obehövlig i Basthult men tillade följande text i sitt yttrande den 16 juni 1923:

"Postanordningarna i orten äro synnerligen billiga för postverket, och denna omständighet kan möjligen tala för inrättande av poststation i Basthult ävensom vid möjligen även andra småstationer vid linjen Ruda-Skoghult.

Om emellertid poststation inrättas i Basthult, anser postdirektionen sig böra förutskicka, att korrespondenternas krav på inrättande av poststation i Allgunnen och möjligen även i Rydefors vid samma järnvägslinje svårigen kunna tillbakavisas".

Redan en månad senare skrev poststyrelsen till Ruda - Älghults järnvägsaktiebolag att poststationer skulle öppnas den 1 september 1923 vid Allgunnen och Basthult och

att poststationerna skulle förenas med järnvägsstationerna. I en samtidig skrivelse till postmästaren i Mönsterås fanns också beslut om att en poststation skulle inrättas i Björkedal i Fagerhults socken vid samma tidpunkt.

I Basthult blev E Maria Elisabeth Karlsson poststationsföreståndare. Hon avlöstes 1937 av Anna S A Johansson. Ännu en järnvägsanställd fick ansvara för poststationen innan den avvecklades, nämligen Marianne Inga Ottosson (1950-1957). Med september månads ingång 1957 ersattes poststationen av modern och effektiv lantbrevbärning.

På ett mycket tidigare stadium hade man emellertid övervägt indragning av poststationen i Basthult. Den var en av 23 poststationer inom östra distriktet som vid en undersökning av lönsamheten år 1932 visade sig ha mindre än 500 kronor i årlig frimärksförsäljning. Den gången blev det emellertid ingenting av med de flesta av de ifrågasatta indragningarna, till stor del beroende på att den ekonomiska svackan i 1930-talets början gick över.

I SINNERBO ÖNSKADE MAN TIDIGT EGEN POSTSTATION

Ett antal personer i Sinnerbo gjorde år 1898 framställning om att få en egen poststation. Under ärendets gång framhöll poststationsföreståndaren i Ruda att trakten i fråga hade dåliga kommunikationer och tillstyrkte att en poststation skulle inrättas i Sinnerbo, medan postmästaren i Staby förordade antingen en poststation eller lantbrevbärning från Ruda till Sinnerbo. Postmästaren i Kalmar ansåg inte någon poststation behövas i Sinnerbo men att det fanns skäl att inrätta lantbrevbärning dit från Ruda.

På postinspektionens tillstyrkan beslöt poststyrelsen att lantbrevbärning skulle inrättas. Soldaten Sven Gustaf Frid från Bjershult i Högsby församling antogs till lantbrevbärare med en ersättning av kr 1:20 per fullgjord tur två gånger i veckan. Det motsvarade 60 öre per mil.

Som framgår av avsnittet om Basthult drogs lantbrevbärningen in 1922 i samband med järnvägens tillkomst. Lantbrevbärarens kunder fick nu uträta sina ärenden vid den järnvägsstation som låg närmast bostaden.

EGEN POSTSTATION IFRÅGASATT I MJÖSEBO

Ungefär halvvägs mellan Högsby och Grönskåra ligger Mjösebo. Där fanns tidigt en skjutsstation och där tyckte man i början av seklet att det behövdes en poststation. En ny postförbindelse var avsedd att inrättas mellan Högsby och Fagerhult över Mjösebo och Grönskåra. Men det utarbetade förslaget omfattade även indragning av den ett decennium tidigare inrättade postlinjen Fagerhult - Fågelfors - Lillsjödalen.

Frågan stöttes och blöttes och det blev många skrivark med uttalanden i ena eller andra riktningen innan den digra akten kunde läggas till handlingarna.

Oron var stor när ryktet om den planerade omläggningen började få fart. Kommunalstämman i Kråksmåla den 26 januari 1902 avfattade sin första protokollsparagraf med dessa ord:

"Då det ryktesvis blivit känt att förslag skulle vara å bane om indragning av postlinjen Läckeby-Lillsjödalen och att postförbindelse skall upprätthållas medelst kærpost mellan Läckeby och Alsterbro samt Högsby-Fagerhult-Grönskåra jämte gångpost mellan Grönskåra och Kråksmåla så får Kråksmåla kommunalstämma på nedan anförda grunder göra erinringar".

Det kan noteras att stämman behandlade ett ärende som ännu inte kommit den till del för yttrande. Delvis stred stämmans önskemål mot vad en extra kommunalstämma med Fagerhults församling den 6 april 1902 enades om att begära, nämligen att postbefordran mellan Fagerhult och Fågelfors skulle upphöra och ersättas med en postförbindelse mellan Fagerhult och Högsby.

Tre dagar senare daterades den officiella framställningen om en poststation i Mjösebo jämte en direkt postförbindelse mellan Fagerhults poststation och Högsby postkontor. Den undertecknades av bl a folkskollärare K Kindberg, nämndeman A Svensson och handlanden Theodor Svensson, alla i Mjösebo.

Moteld kom efter en vecka från personer i Sadeshult, Ringhult och Kåremåla. De skrev att de inte missunnade någon den föreslagna nya postlinjen men bad ödmjukt att få behålla den alldeles outhärliga postlinjen mellan Grönskåra och Fågelfors.

Postmästare Herman Slettengren i Kalmar ansåg det vara mindre välbetänkt att dra in postlinjen mellan Fagerhult och Fågelfors, där befolkningen fortfarande var "i behov av sina sedan lång tid tillbaka ordnade postkommunikationer med Lillsjödalen och Fagerhult-Läckeby". Slettengren var också emot en ny postgång mellan Fagerhult och Högsby och såg inte heller något behov av en poststation i Mjösebo. Denna uppfattning delade kronofogde Cederblad.

Motstridiga uppgifter bidrog till att ärendet tog lång tid att handläggas. Efter diverse skriftväxling begärde postinspektionen i Malmö i maj 1903 uppgift från postmästaren i Högsby om vilka byar som en lantbrevbärare mellan Högsby och Mjösebo skulle kunna betjäna. Efter att ha fått svar kunde postinspektionen äntligen redovisa ärendet i sin helhet till poststyrelsen. Den redovisningen gick ut på att framställningarna inte borde föranleda annan åtgärd än att lantbrevbärning skulle anordnas på en 12 km lång linje mellan Högsby och Mjösebo. Föreslagna ändringar av postföringarna skulle således inte förverkligas.

Poststyrelsen biföll postinspektörens ansökan och tecknade kontrakt med förre kronofjärdingsmannen Johan Fredrik Karlsson i Odensvi om att fullgöra lantbrevbärning för en krona per tur fram och åter två gånger i veckan. Det blev en genomsnittlig ersättning av 42 öre milen.

Postinspektionen anmälde också "att den under byggnad varande Mönsterås - Åseda järnväg kommer att dragas över Kråksmåla, Grönskåra och Fagerhult". Till Åseda nådde järnvägen inte någonsin, men det är en annan historia. Någon poststation kom heller aldrig till stånd i Mjösebo.

Förlaget på post september 1990. Copyright: Erik Lindgren.